

Het verdriet van adoptieland

Eerste druk, juni 2012
© 2012 Marleen Adriaens

Cover: Marleen Adriaens

ISBN: 978-90-484-2426-9
NUR: 740

Uitgever: Free Musketeers, Zoetermeer
www.freemusketeers.nl

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zonodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Marleen Adriaens

Het verdriet van adoptieland

Sommige namen van personen zijn gewijzigd om hun privacy te waarborgen.

Ten geleide

De afgelopen twee jaren kunnen wel de jaren van de onthullingen worden genoemd. Onthullingen over seksueel misbruik van kinderen en over frauduleuze, dwangmatige praktijken bij de adoptie van kinderen, het misbruik van jonge, hulpeloze moeders en bedrog van volwassen geadopteerden.

In de eerste maanden van 2010 kwamen er in Nederland steeds meer meldingen over seksueel misbruik van kinderen binnen de Rooms-Katholieke kerk. Een misbruik dat we in de historie vooral vele decennia eerder moeten plaatsen. Pas sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw kwam er namelijk aandacht voor seksueel misbruik van jonge kinderen. Een toenemend aantal slachtoffers besloot eindelijk om beschuldigend naar daders te wijzen, worstelend als zij waren met de ernstige psychische gevolgen. Daders waren ondermeer katholieke priesters en nonnen, van wie juist niet kon worden verwacht dat dit seksuele misbruik door hen had plaats gevonden en nog wel op zo'n grote schaal.

De in Nederland werkzame Commissie Deetman heeft van medio 2010 tot eind 2011 onderzoek gedaan naar seksueel misbruik van minderjarigen: jongens en meisjes. Misbruik dat plaatsvond in instellingen van de Rooms-Katholieke kerk in de periode 1945-2010. Geconcludeerd wordt dat het risico op ongewenste seksuele benadering in internaten, kostscholen, seminaries en kindertehuizen twee keer hoger ligt dan vanuit een landelijk gemiddelde zou kunnen worden verwacht. Precieze aantallen kunnen bij dit soort misdrijven echter niet worden gegeven, maar de commissie schat dat enkele duizenden kinderen ernstige misbruikervaringen hebben opgedaan (Commissie Deetman, 2011, samenvatting p. 10).

Binnen deze trend van onthullingen geeft het boek van Marleen Adriaens een vanzelfsprekende, zij het een pijnlijke, vergelijkbare uitkomst. Vergelijkbaar vanwege het gezag- en vertrouwensmisbruik van religieuzen. Door haar werk en persoonlijke betrokkenheid wordt zij al vele jaren frequent benaderd door hoofdzakelijk Belgische moeders die enkele decennia eerder hun kind moesten afstaan. En ook door

geadopteerden die op zoek zijn vooral naar hun eerste moeder. Haar boek is een uitstekende aanvulling op het in 2003 uitgekomen boek van Carine Hutsebaut *Kleine zondaars – Kerk en kinderhandel*.

Marleen Adriaens heeft vele eerste moeders en ‘afgestane’ kinderen gesproken. De ervaringen van deze moeders en hun nu volwassen kinderen vormen de basis van haar helder en gemakkelijk leesbaar geschreven boek. De persoonlijke beschrijvingen over hoe dit ‘afstaan’ in het Katholieke Vlaanderen in zijn werk ging, maken duidelijk dat we alleen maar kunnen vaststellen dat van grof misbruik van eenzame en hulpeloze jonge vrouwen sprake is geweest.

De toenmalige cultuur in Vlaanderen, Nederland en andere landen rond seksualiteit mogen we hierbij niet veronachtzamen. HET doen vóór het huwelijk was toentertijd een schande en zwaar zondig, zo werd de Vlaamse en ook Nederlandse gemeenschap door priesters, nonnen en napratende ouders voorgehouden. Als er dan ook nog een kind kwam, kon er voor de aanstaande moeder en haar kind alleen maar sprake zijn van hel en verdoemenis. Tenzij het meisje zich geheel schikte in wat voor haar werd beslist. De vaders bleven veelal buiten beeld. Ouders wilden hun dochter, in ieder geval tijdelijk en soms zelfs voorgoed, kwijt. Katholieke instellingen die in de loop van de jaren zestig en zeventig speciaal daarvoor in Vlaanderen waren opgericht, ontfermden zich vervolgens graag over deze jonge vrouwen. De kinderen leverden in de adoptiemarkt voor de instelling de nodige financiële baten op.

Marleen beschrijft uitgebreid wat dit ‘ontfermen’ inhield en wat er vervolgens met deze kinderen werd gedaan. Zij kwamen, veelal tegen de wil van de moeder, in adoptiegezinnen terecht. De identiteit van deze kinderen en hun moeders werd verdonkeremaand. Gegevens verdwenen. Als een dergelijke moeder of haar kind later op zoek ging, was het voor hen vrijwel onmogelijk om de gezochte te achterhalen.

Zijn we ons nu in deze eeuw bewust van al het leed deze mensen aangedaan? Ons bewust van de misdadige, wrede, mensonterende praktijken in sommige van die katholieke instellingen van toen? Als we de reacties van enkele Vlaamse politici zien op de door Marleen

aan hen voorgelegde feiten, lijkt helaas ontkenning van deze vragen het enige juiste antwoord.

Net als het werk van de commissie Deetman in Nederland, ware te wensen dat in Vlaanderen een vergelijkbare actie gericht op dit misbruik van katholieke instellingen geschiedt. Dan kunnen slachtoffers misschien enige verlichting ervaren en zelfs hun verloren gegane moeder of kind eerder of überhaupt terugvinden.

En, wat bepaald niet onbelangrijk is, dan kan het fenomeen inlandse adoptie, een objectievere beoordeling en plaats krijgen. Want natuurlijk concludeert Marleen niet dat het bij alle adopties zo is gegaan. Maar juist door het ontbreken van maatschappelijke bewustwording en aanpak, en erkenning van dit misbruik, komt adoptie in zijn geheel in een kwaad daglicht. Dit is voor adoptieouders en geadopteerden, maar ook voor desbetreffende katholieke en andere instellingen een wel zeer pijnlijk gevolg van al deze onthullingen.

Intensief onderzoek door geheel onafhankelijke onderzoekers en vervolgens openbaarheid van gegevens is de weg om de slachtoffers en anderen tot enige rust te brengen.

Een mea culpa, mea maxima culpa van daders en instellingen kan bij de vele slachtoffers misschien zelfs leiden tot enige vergeving en daarmee tot de zo gewenste en voor de kwaliteit van het leven rustbrengende gevoelens.

René Hoksbergen
(emeritus hoogleraar adoptie)

Inhoudsopgave

Ten geleide	7
Waarom?	11
Adoptiegeschiedenis in 't kort	17
Malafide adoptiepraktijken uit de vorige eeuw	18
Afstandsmoeder, Geboortemoeder, Eerstemoeder	22
De Barmhartige Zusters – deel 1	27
Pascale	31
Adoptie en kinderrechten	36
De Barmhartige Zusters – deel 2	41
Lisette	45
Annemie	47
Marianne	50
Gewone- en volle adoptie, Kefala	54
De Barmhartige Zusters – deel 3	57
Anoniem en discreet bevallen	62
Cijfermateriaal Tamar	69
Beknopt statistisch verslag van LISO	70
Adoptiedokter?	73
Illegale adopties in België?	76
Samuel	78
Interlandelijke adoptie	84
Mea Culpa Belgische Staat en Katholieke Kerk?	87
Het verdriet van Adoptieland	96
Vondelingen – Vondelingenuik	107
Draagmoederschap	110
Onderschuiving van een kind	116
Verzoekschriften	120
Wat doen/deden zij?	124
Instanties/verenigingen	128
Literatuur	129

Waarom?

Wie denkt hier een wetenschappelijk boek te lezen, heeft het verkeerd. Wie denkt, dat dit boek een aanbeveling is om de kinderwens van vele gezinnen in de verf te zetten, heeft het ook mis.

Dit boek schrijf ik voornamelijk omdat ik, na het horen en lezen van vele adoptieverhalen, wetgevingsteksten en psychologische werken, ontdekt heb dat fraude, corruptie en vele leugens hoogtij vierten in de adoptiewereld. Gesprekken met geadopteerden leerden me dat nazorg nog steeds niet voldoet aan de behoefte.

Ik heb beknopte informatie over adoptie bijgevoegd en enkele cijfers ter staving om de lezer wegwijs te maken in Adoptieland.

Adoptie kan een mooie zaak zijn indien deze correct wordt aangewend door alle partijen die met de adoptie te maken hebben. Maar beroemdheden hebben de trend gezet naar het adopteren van exotische kindjes. En men merkt dat ook meer en meer families zulke kindjes in hun gezin willen opnemen. Maar doen ze er goed aan om deze kinderen naar hier te halen? Kunnen ze met zekerheid zeggen waar ze vandaan komen? Of ze wees zijn? Of ze nog familie hebben?

Sinds enkele jaren viseer ik als buitenstaander deze adoptiewereld en kijk met gemengde gevoelens toe hoe er met de rechten van het kind wordt omgesprongen, ik bemerk hoe egoïstisch deze wereld er soms uitziet en hoe geld een belangrijke rol speelt in de werking van de internationale adoptiewereld.

In de Oostblok- en de Derde Wereldlanden puilen de weeshuizen uit van ouderloze kinderen. Doch een kleine minderheid wordt op een adoptielijst geplaatst. Waarom? Omdat deze kinderen ofwel te oud bevonden worden ofwel geplaagd worden met allerlei kwalen, zowel op fysisch als psychisch vlak. Maar de meeste Westerse wensouders die al jaren op een kindje wachten willen een gezonde ukkepuk en hebben veelal geen nood aan een special-needskindje. En daar schuilt nu net het probleem. Omdat de vraag naar gezonde kindjes hoog ligt is adoptie in vele gevallen uitgroeid tot een illegale kinderhandel. De

vraag naar gezonde kindjes is groter dan het aanbod in de weeshuizen dus moeten er andere bronnen aangeboord worden om aan gezonde kindjes te komen. Bronnen zoals: ontvoering van de baby, babyfactories op poten zetten, manipulatie en misleiding van de geboortelouder en adoptieouders.

Adoptie is big business geworden! En door de grote vraag stijgen ook de prijzen. Kinderhandelaars hebben een gat in de markt ontdekt en marchanderen er op los. En zo kan het gebeuren dat niet-adopteerbare kinderen op de adoptiemarkt worden aangeboden.

Als interlandelijke adoptie steeds legaal gebeurt, waarom staat men dan zo weigerachtig achter het nemen van DNA-stalen van de geboortefamilie en het kind? Waarom wordt de identiteit van het kind na zijn adoptie afgenomen, krijgt het soms een andere naam, wordt zijn verleden in de vergeethoek gedeponneerd? Waarom worden alle banden met de biologische familie afgesneden? Waarom opteert men voor volle adopties?

Steeds krijgt men hetzelfde antwoord: omwille van het erfrecht. Is het dan zo moeilijk om het erfrecht aan te passen of te herzien zodat de geadopteerde toch zijn identiteit kan behouden?

Wordt adoptie wel degelijk in het belang van het kind uitgevoerd, zoals het Verdrag van Den Haag het voorschrijft? Of zijn hier enkel loze woorden in opgetekend die de buitenwereld moeten sussen?

De verhalen die geadopteerden mij vertelden hebben mij de donkere kant van adoptie leren kennen, dat nefast kan uitvallen voor de geadopteerde, die meestal in de kou blijft staan.

Verhalen van adoptieouders die het soms moeilijk hebben om hun adoptiekind met liefde te omringen. Zij zien hun kinderwens in vervulling gaan en overweldigen deze kleine spruit met hun liefde. Maar het kindje interpreteert deze liefde anders, zeker in het beginstadium. Doordat het kind werd onttrokken aan zijn geboortemoeder en/of -familie heeft het een innerlijke wonde opgelopen, de oerwonde, wordt deze genoemd. Nancy Verrier (2007), adoptiemoeder en psychotherapeute omschrijft dit haarfijn in haar boek *Afgestaan* als volgt:

“...want voor het kind is verlating een soort van dood. Niet alleen verdwijnt de moeder, ook verdwijnt een deel van het Ik. Dat oerelement of dat wezen van onszelf dat een compleet persoon van ons maakt, sterft af.” En dat is een heikel punt dat voor velen moeilijk te begrijpen valt. Het kindje heeft ook al een hele weg afgelegd vooraleer het bij zijn adoptieouders terecht komt. De verbreking met zijn familie, het opnemen in een weeshuis, medische onderzoeken, misschien nog een verhuis naar een ander weeshuis... Komt daar dan nog bij dat het kindje toegewezen wordt aan ‘vreemde’ mensen met meestal een andere huidskleur en die een heel andere taal spreken dan het kind gewoon is. En deze ‘vreemden’ brengen het kindje naar een land dat enorm verschilt met het land waarin het in zijn korte leventje heeft gewoond. Het wordt aangesproken met een andere naam dan het gewend is, in een andere taal. Ander klimaat, andere gewoontes, andere cultuur, andere naam, weer andere vreemden die het kind willen knuffelen. Al deze elementen kunnen hechtingsproblemen bij het kind teweeg brengen. Het kind zal zich in feite de moeite niet meer getroosten om zich aan iemand te hechten, omdat het ervan uitgaat dat het toch weer in de steek zal gelaten worden. Als bescherming sluiten zij zich emotioneel af van anderen. Adoptieouders beschouwen deze emotionele afwijzing van het kind soms als een verwerping, waardoor er spanningen opgebouwd worden tussen de surrogaatouders en het kind. Maar dit kind vraagt niet naar een andere familie, naar een andere naam, het vraagt niet naar een nieuwe Ik.

Bij onze geboorte krijgen we allen een naam die gekozen wordt door onze ouders. Een naam die hun liefde uitdrukt voor hun kind. Geadopteerden kregen veelal ook een naam van hun geboortelouder. Een naam die verbondenheid, liefde en fierheid uitstraalde. Maar adoptieouders kiezen nogal eens een andere naam voor dit kind, een oerdegelijke Vlaamse of Nederlandse naam voor een exotisch kind. En toch, als men hun oorspronkelijke naam ontleed, spreekt dit boekdelen:

Kamaliza: ‘Goud uit de oceaan’.

Murigo: ‘Menslievend door het delen van geld, kennis en ondervin-

ding of zijn creatieve en artistieke bekwaamheden.’

Melaku: ‘Engel’.

Myung: ‘Helder’.

Xúan: ‘Lente’.

Dara: ‘Geschenk’.

Adesima: ‘Zij opent de weg’.

Nazorg, een lege luchtbel? Begeleiding van adoptieouders en geadopteerden laat te wensen over. Adoptieouders staan gewoonlijk alleen als na enkele jaren blijkt dat het kind nog steeds moeilijkheden heeft om zich aan te passen. Begeleiding na de adoptie bestaat omzeggens niet, niet voor de adoptieouders, niet voor de adoptiekinderen laat staan voor volwassen geadopteerden.

‘Adoptie moet in het hoger belang van het kind gebeuren’, een zinnetje dat steeds opduikt als de spreekbuizen van de Vlaamse Gemeenschap, Justitie, het Europees Parlement, de Adoptieambtenaar en adoptiedeskundigen hun zegje doen over adoptie. Het is net een verplicht openingszinnetje dat werd ingestudeerd en dat steeds weer opduikt tijdens een debat over adoptie. Maar als je de artikels over de fraudeleuze en malafide handelingen in de adoptiewereld leest, besef je dat dit hoger belang voor het kind veelal met de voeten wordt getreden om tegemoet te komen aan de veeleisende noden van adoptieouders.

Adoptie is een goede zaak als het kind nood heeft aan ouders en als ALLE rechten van het kind worden gevrijwaard.

Mijn eerste optie was om geboortemoeders en geadopteerden van wie de dossiers zijn vernietigd of waarvan de zoektocht is geëindigd zonder positief resultaat, toch erkenning te kunnen geven. Maar zij kunnen enkel erkenning krijgen als bepaalde personen en instanties willen toegeven dat zij verkeerd hebben gehandeld, dat zij zelf een mea culpa, een mea maxima culpa slaan.

In het boek *Kleine Zondaars – Kerk en kinderhandel* van Carine Hutsebaut (2003 en heruitgave 2010) lezen we hoe moeders van hun

pasgeboren baby's worden gescheiden zonder dat zij daarvoor toestemming hadden gegeven. Ik heb ook met verschillende geboortemoeders contact gehad en heb van hen dezelfde trieste verhalen gehoord. Maar de overheid of haar instanties willen zich niet excuseren over het onrecht wat deze moeders is aangedaan.

De zusters van de congregatie Kindsheid Jesu doen de verhalen van de moeders af als 'praatjes van een toen 14-jarige' of 'die is niet helemaal juist in haar hoofd' of 'die moeder heeft haar zoon gevonden maar deze wilt geen contact en daarom zit zij vol wrok'. Neen, de congregatie voelt zich helemaal niet schuldig aan het leed dat zij vele moeders heeft aangedaan.

Velen vragen me waarom ik in het verleden van Tamar en de toenmalige schimmige wereld van adopties blijf wroeten. Dan stel ik een wedervraag. Waarom loopt het nu soms fout met adopties, waarom hebben vele geadopteerden psychische hulp nodig om hun adoptie te begrijpen? Hoe kan men leren uit fouten bij adopties als men de geschiedenis er niet van kent en optekent wat deze geschiedenis heeft betekend voor zowel geadopteerden als geboortemoeders en adoptieouders?